

Güven

Güven, çekinme ve şüphe olmadan inanma ve bağlanma duygusudur. Sevgi, dostluk, aile gibi bireysel bağların kökeninde vardır. Tıbbi durumlar, iş hayatı gibi birçok sosyal ilişki güvene dayalıdır. Güven bence, ilişkilerde devamlılığı sağlayan esas unsurdur. Güvenmediğiniz insana tahammülünüz azalır, onunla asla yakın olamazsınız.

Genellikle içgüdüsel olan bu duygu, insanı kesin bir yargıya ulaşmadan güvenmeye iter. Daha anne karnındayken güvenmeyi öğreniriz, dünyaya gözümüzü açtığımızda anne ve babamıza koşulsuz güveniriz. Daha sonra etrafımızdaki insanlara güvenmeye başlarız. Peki, neden insanlara güvenme ihtiyacı hissederiz, daha doğrusu neden böyle bir dürtüyle yaşarız? İnsanoğlu güven konusunda çok savunmasızdır. Güvenmek için bir sebebimiz yok iken bile karşı taraftan zarar gelmeyeceğini düşündüğümüz anda ona güvenmeye başlarız. Belki bir sürüye katılma isteğiyle, belki de hayatın yalnız geçmeyeceğini düşünerek birilerini hayatımıza dâhil etmek isteriz. İnsan dünyaya tek başına gelir ve tek başına bu dünyadan gideceği hâlde, neden başka hayatlara dâhil olmak, başka hayatları da kendi hayatına dâhil etmek istesin ki? Bence insanlar, duygularına çok çabuk yenik düşebilecek varlıklar olduğu için kendilerine dayanak ararlar ve bu, onları çevrelerindeki iyi olduğunu düşündükleri insanlara iter.

Mitoloji kitaplarında Eros ile Psyche'nin aşk öyküleri, ilişkilerde güvenmemeye güzel bir örnektir. Hiç görmediği eşine güvenmeyen Psyche onu öldürmeye çalışır. Eşinin bir zamanlar ona doğrulttuğu ok gibi, ona hançer doğrultur. Eros bunu gördüğünde şaşkınlıktan oku kendine batırır. Psyche de hançeri elinden düşürür. Psyche'nin elindeki kandilden bir damla yağ sevdiği adamın göğsüne damlar. İşte o zaman sevdiği adam, yüzünü ilk kez gördüğü tanrı, ona bağırır: "Güvenin olmadığı yerde aşk yaşayamaz." Onu terk eder.

Bir insana tamamen güvenmek her zaman iyi sonuçlanmayabilir. Özellikle, kötü niyetli insanlara denk gelindiğinde hayatınızda köklü değişiklikler yapma durumunda kalırsınız. Kötü insanların hayatımıza tek bir faydası olur: ders çıkarmak. Hatta bu konuda yazar Günter Grass: "Bir insana tamamen güvendiğinizde iki sonuçtan birini elde edeceğiniz kesindir: ya yaşam boyu bir dost ya da hayat boyu bir ders." der.

Hayatta her zaman ihanete uğrayan taraf biz olmayız. Bazen bir de karşımızdaki kişiye bu kötülüğü yapabiliriz. İsteyerek veya istemeyerek iyi veya kötü niyetle kandıran kişi biz de olabiliriz. Yalan, karşındakinden çok kendini kandırmaktır; güveni zedeler ve ilişkiyi zayıflatır. Aranızdaki güveni yok ederek sadece bunu yapmış olmazsınız, karşınızdaki kişinin

geleceğindeki hayatına girme potansiyeli olan insanlara karşı güvenme isteğini de köreltmış olursunuz, onun hayatından bir şeyler çalarsınız. Artık size güvenmeyeceği gibi aklında geçmiş ve gelecekle ilgili hep bir “Acaba?” olacaktır.

Manipülasyon, kişileri kendi bilgileri dışında veya istemedikleri hâlde etkileme veya yönlendirme. Duygusal şiddet olan manipülasyon (güdüleme-hileyle yönlendirme), ikili ilişkilerin zehridir. Zehirli ilişkilerde karşı tarafı kendine mahkûm etmek isteyen manipülatör, üç adımda karşısındakini manipüle eder. İlişkiyi ve eşini yüceltir ve onu değerli hissettirir. İkinci adımda onu değersiz hissettirerek ondan uzaklaşır. En sonunda ise çıkarı kalmadığı için o ilişkiyi bitirir.

Güvenin en kötü yönlerinden biri de kolay manipüle olacak hâle gelmemizdir. Özellikle, sadece güveni sömürerek sizi hayatınızdan soyutlayan manipülasyon yöntemleri vardır. İlk önce çevrenizle bağlantınızı daha sonra da kendi öz güveninizi ve karar alma yetkinizi elinizden alır ve tamamen ona teslim olursunuz. Benliğiniz ve zihniniz artık kontrol dışıdır ve kendi kararlarınıza güvenmezsiniz.

Güvenmenin sadece olumsuz yönleri yok elbette, insana katkıları da vardır. Güvenden kaçmak çok zordur. Hayatımızda mutlaka biri güvenimize degecektir. Bazen sadece risk almak gerekir. Hayatta her zaman konfor alanında yaşayamazsınız. Bir gün mutlaka bu rahat, ama aslında hiç rahat olmayan, çemberden ayağınızı dışarı sürüklemeniz gerekecektir. Goethe güvensizlik konusunda: “ Her zaman güvensizlik göstermek her zaman güvenmek kadar büyük bir yanlıştır.” demiştir. Küçük İskender ise “ Aç kalan bir sincapla aynı evde yaşasanız bir gün sizi kemirmeyeceğini kim garanti edebilir; bunu hiç düşünmediğimiz için güzeldir sincap.” demiştir. Güvenin hayatımızdaki en değerli olgu olduğuna inansam da bazen sadece kabuğumuza çekilip sakın bir şekilde tek kalınmasının da gerektiğini düşünüyorum. İnsan bazı durumlarda kendine yetebilir ve bazen tek olmak ona iyi gelebilir.

İki Farklı Eğitim Sistemi

2019'da çıkan virüs Mart ayında okulların iki haftalığına kapamasına sebep oldu. Tabii ki kimsenin elinde olmayan sebepler dolayısıyla bu iki haftalık tatil bir yılı aşkın sürdü. Hayatımızın çok önemli bir yerinde olan eğitim, bu pandemi sürecinde farklılıklara uğradı. Yüz yüze eğitim aldığımız, haftanın beş günü okula gittiğimiz günler yerini online (çevrim içi) eğitime bıraktı.

Pandemi dediğimiz o günlerde sağlığımız adına her gün o kadar insanlarla iletişime girmek, aynı ortamda bulunmak sağlığımızı kötü etkilerdi. Dolayısıyla, bu iki eğitim uygulamasının doğurduğu olumlu ve olumlu sonuçları var. Ben de bir öğrenci olarak bu iki eğitimin kendimde ve çevremdeki öğrencilerde gördüğüm etkilerinden bahsedeceğim.

Tatili sevmeyen öğrenci var mıdır, diye sorsam herhalde var diyen kimse çıkmaz. Okulların iki hafta kapatılması, en başta öğrencileri çok sevindirmişti. Bu kısa ara, öğrencilerin moral ve motivasyonunu artırmıştı. Ama bu tatilin tahmin edilenden daha uzun sürmesi, ileride karşılına ne çıkacağına bilinmemesi motivasyonlarını düşürdü.

Eğitimin yüz yüze olduğu zamanlarda haftanın beş günü okula gitmek, okuldaki insanlarla iletişime girmek öğrencilerin sosyal hayatlarının bir kısmını oluşturuyordu. Çevrim içi eğitimde gelen yasaklarla zaten öğrencilerin dışarı çıkması kısıtlandı. Okula da gidemeyince sosyal ilişkiler bir nebze zayıfladı. Tabii ki bunlar genelde böyle. İnternet sayesinde insanlar farklı şehirlerden hatta farklı ülkelerden arkadaşlar edindi.

Derslere bir süreliğine mecburi olarak ara verildi. Sonrasında herkes kendi evinden, kendi elektronik cihazından derslere katıldı. Alışılmışın dışında olan bu durum rahatlık açısından yüz yüze eğitime göre daha rahattı. Kendi evinden üstünü, saçını bile düzeltmeden derslere girmek büyük bir konfor sağladı. Okula gitmek ve gelmek gibi şeyler yapılmadığı için bunlara bir vakit harcanmadı. Bu da, öğrencilerin hayatında küçük gibi gözükse ama oldukça kolaylık sağlayan bir durum.

Derslerin evde işlenmesi çoğu kişiyi rehavete düşürdü. Görüntünün ve sesin de aynı şekilde isteğe bağlı açılıp kapanması, öğrenciler ve öğretmenler arasında iletişim kopukluğuna sebep oldu. Okulda belli bir ciddiyetle girilen ders çevrimiçi eğitimde pek de öyle olmadı. Aslında bu, öğrencilerin isteyerek yaptığı bir durum değildi. Sonuçta, ev denilince akla ilk olarak sıcak, sempatik bir ortam gelmiyor değil.

Derslerin evde olması kalabalık bir aileyle yaşayanlar veya kardeşi küçük olanlar için kolay olmadı. Örneğin, derslerin erken saatte olduğu zamanlarda aile bireylerinin uyuması

veya gündelik işlerini yaparken sesler çıkarması, öğrencilerin derse katılmasını olumsuz etkiledi. Yüz yüze eğitime bakıldığına ise öğrencilerin hepsinin bir sınıfta toplanması derse katılımda öğrencilere bu gibi sorunlar açmaz.

Dersler böyle mi devam edecek yoksa farklı bir sisteme geçilecek mi? Acaba sınavlar olacak mı, eğer olursa zorluk derecesinde farklılık mı olacak? Online eğitimde bu sorular, öğrencilerin hep kafasının bir köşesinde kaldı ve öğrenciler, bu belirsizlik altında fazlasıyla strese girdi.

Hayatın önümüze ne çıkaracağını bilemeyiz. nemli olan, bu engelleri nasıl aşabileceğimiz ve kendimize nasıl bir ders ıkaracağımızdır. Pandemi sebebiyle çıkan evrimii eğitim, öğrencileri bazı yönden olumsuz etkiledi ancak pandemi olmasaydı bu eğitimin bize ne sonuçlar vereceğini bilemezdik. Bu yüzden evrimii eğitimi veya yüz yüze eğitimi bir kayıp olarak değil, hayatımıza katılan deneyim olarak bakmalı ve sonuçları elimizden gelenin en iyisi şeklinde değerlendirmeliyiz. “Deneyim, insanın başına gelen değil; başına gelenle ne yaptığıdır.”

Ayşe YAĞIMLI 11/B 938

Kitap ve İnsan

Kitabın faydaları günümüzde tartışılan bir olgudur. Kimine göre faydaları saymakla bitmez, kimine göre ise boşa zamandır. Bu, kişiden kişiye farklılık gösterir. Günümüzde artık kitap okumak çok zor, etrafımızda çok fazla dikkat dağıtıcı araçlar var ve bunun en başında hemen elimizin altında olan akıllı telefonlar gelmekte. Sosyal medya gibi bizi eğlendiren şeyler varken kitap okumak bazıları için bir işkence hâline geliyor maalesef.

Kitap okumanın insanın üzerindeki en büyük etkisi duygudaşlık (empati) duygusunu geliştiriyor. İnsanlara karşı ön yargılı olmamızı önlüyor. Mesela, ben ortaokuldayken pek kitap okumayı sevmezdim; sonra kitapları sevdim ve bu da insanları daha iyi tanımamı sağladı. Irkçı olmamayı kitaplardan öğrendim ya da bizden daha farklı giyinen birini ona kötü etiketi yapıştırmamayı öğrendim. İnsanlar öğrenerek gelişir, yeter ki biz öğrenmek isteyelim.

Kitap okumak biraz da çevremizle ilgilidir. Bana arkadaşımı söyle sana kim olduğunu söyleyeyim, demişler, bu söz boşuna değildir. Biz, çoğu şeyi çevremizdeki insanlar yapıyor diye yaparız ya da onlar yapmıyor diye yapmayız. Bunun en başında gelen, yine kitap okumaktır. Öyle insanlar var ki bir kitabı eline alıp okumamış ama sağdan soldan olan bilgilerle kitaplarda okudum, diyebilmektedirler veya bunun tam tersi, kitap okuyan biri sırf arkadaşları okumuyor, onu dışlamasınlar diye okumuyorum, diyor.

Kitap, insanların düşüncelerini saygılı olmayı da öğretir. Günümüzde kavga çıkaran birçok kişi kitap okumadığı için başka düşüncelere saygıdan yoksundur.

Günümüzde en çok kullanılan yalanlardan bazıları: Vaktim olmuyor, kitap ilgimi çekmedi, kitap okuma alışkanlığım yok, vb. İnsanlar, kitap okuma alışkanlığını sanırım doğuştan yapabilecek bir şey sanıyor. Bazıları da çocukken annem ile babam bana kitap okuma alışkanlığı kazandırmadı, diyor. Kitap okuma alışkanlığı diye bir şey yoktur. İnsanlar, ilgi alanlarına göre istediği kitapları okur; meşgul olduğu zaman da arar verir, sonra müsait olduğu zamanlarda yine devam eder. İnsanlar bunu yemek yeme gibi her gün yapılabilen bir şey zannediyor oysaki bu yanlış bir düşüncedir.

Kitap, bize hayal gücümüzü genişletmeyi de öğretir. Örneğin, biz seyahat etmeden farklı ülkelere gidip farklı kültürleri hayal edebiliriz ya da fantastik bir kitap okursak gözümüzde olanları canlandırabiliriz. Hatta kitaptan uyarlanan filmleri izlemek çok eğlenceli oluyor. Orada karakterleri görüyorsun, olayları sen kafanda başka canlandırmışsın, böylelikle de aradaki farkı da görebiliyorsun.

Kitap okumak bize arkadaşlıklar da kazandırır. Mesela, ortak okuduğumuz kitaptan sohbet etmeye başlarız, sonra sohbet büyür, böylelikle yeni insanlarla tanışırız ya da bir kafeye veya restoranda oturduğumuz zaman insanları izleyerek onları daha yakından tanıyabiliriz.

Kitap okumanın faydaları, dediğim gibi herkese göre değişebilir. Kitap okumayan biri boşa zaman harcamamak için okumuyorum, der; asıl boş zaman, kitap okumadan geçirdiği zamandır. İnsanlar kitap okumayarak pek bir şey kaybetmez ama okuyanlar çok şey kazanır. Bu da insanların tercihidir.

Beyzanur ERYILMAZ 1111 11/B

Satranç ve Hayat

Satranç, çok fazla düşünmeyi ve doğru hamleler yapmayı gerektiren ve bu sayede zafere ulaşılan bir oyundur. Bu özelliği günlük hayatımıza çok benzemektedir. Bir piyon sürersin ve hayata başlarsın. *Tabii, bazıları hayata avantajlı başlar bir vezir gibi. Bazıları da bir o kadar zayıftır piyon gibi.* Unutmamak lazımdır ki her parçanın kendi işlevi vardır. Bazıları zayıftır, bazıları ise güçlü. Bazıları oyunun başında işe yarar, bazılarıysa sonunda. Ama kazanmak için hepsini kullanmak zorundasın.

Aynen hayatta olduğu gibi, satrançta da skor tutulmaz. On parçanı kaybedip yine de kazanabilirsin oyunu. Satrançın güzelliği de budur işte. İşler her an tersine dönebilir. Kazanmak için yapman gereken tek şey tahtanın üzerindeki olası hamleleri ve anlamlarını iyi bilmek ve karşındakinin ne yapacağını kestirebilmektir.

Hayatta da bir doğru hamleyle amacına ulaşabilirsin. Bir hamleyle çok şey de kaybedebilirsin. Bazen büyük şeyler kazanmak için bazı şeyleri feda etmen gerekir ama o hedef koyduğun şeye her daim ulaşmaya çalışırsın. Satrançta nasıl doğru veya hatalı hamleler ve fedalar yapsak da amacımız her zaman rakip şahı mat etmektir. Çok kez şah çekersin ama sadece bir kere mat edersin. Hayatta da çok deneriz ama bir kere yaparız o istediğimiz şeyi.

Hayatta nasıl kimseyi küçümsemiyorsak satrançta da aynısı geçerlidir. Gün gelir o piyon diye küçük gördüğün kişi azmi ile vezir olur. Gün gelir şah diye güvendiğin, buna bir şey olmaz dediğin kişi mat olur. Hiçbir zaman kimseye arkasını yaslamayacaksın. Gerekirse at gibi o engellerden atlayacaksın, her atlayışında bir adımı daha geride bırakacak ve amacına bir adım daha ilerleyeceksin aynı hayattaki gibi. Bazen ise fil gibi kurnaz oynayacaksın. Sana yardım eden piyonlarla çaprazları kontrol altına alacak, olayları uzaktan izleyeceksin. En doğru anda rakiplerini şaşırtacak ve rakiplerine bir adım fark atacaksın. Her zaman düzgün bir şekilde olamazsın, bazen senin kurnazlık yapman gerekir tıpkı hayatta olduğu gibi. Bu ikisini de başarılı bir şekilde yerine getirirsen bir ağır taş olursun.

Ağır taş olduğun anda ise yaşadığın olaylara kale gibi dayanıklı olman gerekir. Millete bulaşmayacak ama dostlarının arkasını koruyacaksın ama bazen de o hedefindeki o bitirici yumruğu koyarsın. İşte o an vezirliğe ulaşırsın. Ama sakın ola ki vezir oldum diye yükseklerde uçmayasın çünkü sana çelme taktıkları anda sert düşeceğini bilirsin. Bu çelme belki bir piyondan gelir, belki de o çok güvendiğin diğer taşlardan gelir. Her şey yaptığın hamlelere bakar. Zaten olay, vezir olmakta değildir; nasıl ve hangi doğru ya da yanlış

hamlelerle, belki küçük belki de büyük fedalarla vezir olduğundur veya nasıl olacağıdır hayattaki gibi.

Sonuç olarak hayatta ister piyon olarak başla ister ise vezir ama en önemlisi yaptığın hamlelerdir. Yaptığın hatalardan ders çıkarmaktır ve bir daha yapmamaktır. En sonunda ise o hedefe ulaşmak, belki de hedefini geçmektir ama hiçbir zaman hedefsiz olamayız, yoksa yapayalnız bir piyon gibi avlanır ve unutuluruz, tıpkı hayatta hedefleri olmayanların öldükten sonra unutuldukları gibi.

Talha GAHYA 11/B 194

Küçük Bir Dost

Hayatta herkesin iyi ve zor anları vardır, bu anları paylaşabilmek bize huzur verir. İşte bu noktada devreye arkadaşlar girer. Peki, bu arkadaşlar sadece insanlar mıdır? Aslında, konuşmadan da anlaşabileceğimiz, yanında olmaktan huzur duyacağımız arkadaşlarımız olabilir mi? Hayvanlardan bahsediyorum, insanın en iyi dostu bazen bir kedi bazen bir köpek olabilir.

Diyelim ki bir arkadaş edinmeye karar verdik. Bu durumda nelere dikkat etmeliyiz? Öncelikle almak istediğimiz hayvanla ilgili araştırma yapmalıyız. İhtiyaçları nelerdir, yaşadığımız ortama uyum sağlayabilir mi? Bu gibi soruları iyice düşünülmelidir. Çünkü bilinçsiz hayvan sahipleri hayvanlara psikolojik olarak ciddi zararlar verebiliyor. Bu konuda genellikle halkın bilgisi yetersiz oluyor ve şöyle bir durum ortaya çıkabiliyor: Fevri bir kararla evcil hayvan dükkânlarından domates seçer gibi köpek alınır. Ardından, gözlerindeki ilginin azalmasıyla hayvan giderek kararır ve sonunda çürüdü denilip atılır veya ihtiyaçlarını karşılayamadığı fark edince terk edilir. Şimdi düşünün, sizinle bir süredir ilgilenen ve bağ kurmaya başladığınız, iletişime geçtiğiniz yegâne varlık bir anda sizi terk etti. Siz nasıl hissederdiniz?

Peki, küçük dostlarımızın ihtiyaçları nelerdir? Elbette ki en önemlisi sevgidir, onunla ilgilenmeli ve ona vakit ayırmanız gerekir. Yoğun bir gününüzde bile yanınıza gelip ilgi istediğini belirtebilir, unutmayın, bir molanın kime zararı olabilir ki? Ayrıca, düzenli olarak yemek verip suyunu değiştirmelisiniz. Bildiğiniz gibi acıktıklarında bunu söyleyemezler sizin bu konuda daha dikkatli olmanız gerekir.

Aslında, evcil hayvanlar bazı yönlerden hiç büyümeyen bir çocuk gibidir. Sürekli yaramazlık yapabilirler. Olası zararları önleyip sabır göstermeniz ve ne kadar sinirlenseniz de nazik kalmayı başarmanız gerekir. Ben bir papağan besliyorum, adı da Can. Bir aralar kablo ve duvar kemirmeye çalışıyordu. Bunu her yaptığında onu engelleyip kablodan uzaklaştırdım. Uzun bir süre sonra bunu yapmayı bıraktı. Ne kadar sinir bozucu olsa da sabırlı olmalıyız. Bazen de ödev yaparken kalemimi alıp kaçar bunu yaparken çok sevimli olsa da beni delirtebiliyor, tabii güldürüyor da. Bazen sadece anın tadını çıkarmak gerekir.

Sanırım hep zor yanlarından bahsettik şimdi de güzel yanlarında biraz bakalım. Size saf sevgiyle bağlıdırlar. Kötü veya iyi hâlde olmanız önemli değildir, hep yanımızda olurlar. Kötü günün dostu dedikleri bu olsa gerek. Bence duygularımızı hissedebiliyorlar, ben ne zaman kötü hissetsem yanıma gelir, yanımda olduğunu hissettirir. Tabii ki bizim gibi onların

da duyguları vardır, bazı konularda bizden hassas olup daha fazla tepki gösterebilirler. Özellikle depremler onları çok korkutur. Bizim kuş, deprem anında ayaklarını kasıp olduğu yere sıkıca tutunur ve donup kalır en ufak hareket ile sıçrayıp kaçmaya çalışır. Depremden sonra beş dakika boyunca bu ruh hâlinde kalabilir. Bu tür durumlarda geceyse ışıkları açarak onunla ilgilenmeli ve sakinleşene kadar yanında kalmalıyız.

Çoğu zaman sizi güldürmeyi başarabilir ve zekâlarıyla sizi büyüleyebilirler. Ben müzik dinlerken veya ıslık çalarken Can eşlik eder ve çok eğlenceli zamanlar geçiririz. Bazen kendi kendine oyunlar yapar, bir yere tutunup yarasa misali baş aşağı sarkıp gürültülü sesler çıkarır. Delirmişe benziyor ve çok komik oluyor. Ayrıca, düşündüğümüzden daha zekiler; beni izleye izleye musluğu açmayı bile öğrendi hatta kafesinin kapağını açmayı bile.

Can'la birbirimize bir şey olmasını istemeyiz ve birbirimizi kollarız. Ben hastalandığımda yatağımın köşesine geçip tüm gün yanımda bekler. O hastalandığında genelde iştahı kesilir, ona bir şeyler hazırlayıp yavaş yavaş yedirmeye çalışırım. İyileşmezse veterinerine giderim. Genelde veterinerden korktuğu için yanımda olup beni görebileceği bir yerde kalmaya çalışırım.

Toparlarsak evcil hayvanlar bizim en iyi arkadaşlarımız olabilir ve sizleri daha iyi bir siz yapar. Başka bir canlıya önem vermek onu da düşünmek duygudaşlık (empati) yeteneğinizi artırır. Bir dostunuzun olduğunu bilmek size huzur verir. Kötü bir ruh hâlindeyken daha iyi hissetmenize yardımcı olurlar. Zaten, bu dünyada tat mı kalırdı sevdiğimiz olmadan?

Enes ÇELİK 11/B - 637

Vakit Kaybı mı?

Dizi, haftada bir ve bazen günde bir, parçalar hâlinde yayımlanan TV filmlerine denir. Film ise hareketli resimlerin seri şekilde gösterilmesi ile ortaya çıkan bir yapıttır. Filmler, gerçek insan ve objelerin kamerayla kayıt edilmesiyle veya animasyon teknikleri, özel efektler gibi teknikler ile her iki unsurun yaratılmasıyla ortaya çıkar.

Dizi veya film izlemek bana eğlenceli geliyor. Bu aktiviteyi yapmaktan hoşlanıyorum. Haftada bir gün ya da en fazla iki gün izliyorum. Sevdiğim türde dizi araştırıp buluyorum. Bazen eski klasikleşmiş dizileri izliyorum ya da o an gündemde hangisi varsa ona göz gezdiriyorum. Hatta saatlerce ona takılıp izlediğimi hatırlıyorum, kötü bir alışkanlık ama o an onu izlemeden de duramıyorum, merak ediyorum. Ama etrafıma baktığımda ya da araştırdığımda bunu yapan bir tek ben değilmişim. Mesela, Covid-19 salgınıyla gelen sokağa çıkma kısıtlamaları nedeniyle milyonlarca kişi aralıksız dizi izlemeye başladı.

Dizi, film platformları rekor sayıda yeni üye kazanıyor. Netflix, 2020 yılının ilk çeyreğinde üye sayısını 16 milyona çıkarmış. Yeni bir dizi, film eklendiği andan itibaren çok hızlı çalışıyorlar, hangi fotoğraf daha çok dikkat çekiyor, neden ilgi görüyor, inceliyorlar. Ayrıca her bölümün sonunda hemen kapanış jeneriği giriyor ve alt köşede de otomatik olarak bir sonraki bölüm yüklenmeye başlıyor. İşte böyle fark etmeden üç saat bir diziye takılıp kalıyoruz. Bunların gerçek hayatımıza birçok etkisi oluyor. Bazı uzmanlar, çok uzun saatler televizyon izlemenin anksiyete ve depresyona neden olabileceğini söylüyorlar ya da izlenen şeye, karaktere fazla bağlanmak bu da daha çok art arda izlenen dizilerde olur. Sanki o dünyada yaşıyormuşsun da bir anda o dünyadan kaybolmuşsun gibi.

Bence bu da ciddi bir sorun, her şeyde olduğu gibi de bunda da bir sınır olmalı. Her şeyin fazlası zarardır. Türk dizileri de her konuda ciddi şekilde toplumu etkiliyor. Ailevi baskı, kadına şiddet, taciz, adalet dengesizliği ve benzeri konular bunların başında geliyor ve bizler bu konulardan gerçekten etkileniyoruz. Yaşadığımız hayatı düşünüyoruz. Gösterilen şiddeti ya da en ufağından giydikleri kıyafetlere kadar sorguluyoruz. Gerçekten böyle mi diye.

İnsanlar keyif almak için bir şeyler izlemek isterken televizyonun her kanalında ayrı bir dram ayrı bir üzüntü... İnsanların hele ki böyle bir pandemi dönemindeyken daha gülebileceği şeyler yayımlanmalı. Onun yerine kendi sıkıntılarımızın üstüne izlediğimiz gerçek hayat hikâyeleri de ekleniyor. Buda psikolojimizi bir yönden etkiliyor. Bunlar sadece keyif almak için açıp izleyeceğimiz şeyler olamayabilir arada öğretici belgeseller filmlerde olmalı. Mesela, takip ettiğimiz akıllara kazınan bir ünlünün buralara nasıl geldiğini ne

zorluklar çekerek yaşadığını film yapabilirler, yapıyorlar da. Herkes o filmlere zevkle gidiyor merakla izliyor. Örneğin, Naim Süleymanoğlu, o filmi ben de çok severek televizyonda izlemiştim ve etkilenmiştim. Bunun dışında, uzay konusu anlatan bir belgesel olabilir. O tür şeyleri de kardeşim çok takip ediyor, onun ilgi alanına giriyor. Herkesin zevki başkadır, biri korku sever bir diğeri ise komedi. Biri ben televizyon izlemiyorum sadece belgesel izliyorum der, diğeri de başını televizyondan kaldırmaz, hangi dizi hangi program varsa hepsini takip eder, bundan da zevk alır.

Kısacası, bir şeyler izlemek kötü değildir. Sadece ona boşluk ayırıp belli bir süre izlemeliyiz. Fazla izlemek bir süre sonra zaman kaybına dönüşür ve etrafımızda olup bitenlere değil sadece oraya odaklanmış oluruz. Bu da hayatımızda bir alışkanlık hâline dönüşmüş olur. Bunu engellemek için yapacağımız tek şey kendimize bir süre belirlemek yeterli olacaktır.

Fadime ŞEN 11/B 612

Yetenek ve Çabanın Sanata Etkisi

Sanat, duygu ve düşüncelerin yaratıcılık ve hayal gücüyle harmanlamasıdır. Yetenek ise doğuştan gelen insanları diğer insanlardan ayıran zihinsel veya fiziksel bir özellik, üstün beceri durumudur. Sanata yeteneği olan, uğraşan kişiler de sanatçıdır.

Peki, herkes sanatçı olabilir mi, illa yetenek mi gereklidir? Eğer yeteneğin yoksa sanatçı olamazsın demek, saçma olur. Sanat beceri gerektirir ve becerilerimizi de çaba ile geliştirebiliriz. Yetenek olmadan da sanatçı olabiliriz. Ancak çığır açmak, mükemmel bir sanatçı olmak için yetenek gereklidir çünkü sanatın sınırlarını yetenek ile aşabiliriz. Ama eğer yeteneğimiz var ise ve biz hiç çaba göstermezsek bu yeteneği fark bile etmeyebiliriz. O yeteneğin bir faydası dokunmaz. Sadece yetenek sanatçı olmak için yeterli değildir. Ne demiş atalarımız: Emek olmadan yemek olmaz.

Pablo Picasso'ya göre "Çocukken herkes bir sanatkârdır, zor olan yetişkinen sanatkâr kalabilmektir." Arthur Schopenhauer , "Sanatta, ancak yeteneğin değeri vardır." demiştir. O hâlde herkes çocukken sanatkârsa doğuştan herkesin de bir şeylere yeteneği vardır. Önemli olan yeteneği keşfetmek, geliştirmektir. Yine Picasso'dan bir alıntı yaparsak "Sanat, bize hakikati bildiren bir yalandır" yani en azından yeteneğimizin olduğuna kendimizi inandırıp denersek -bunu yalan olarak kabul edelim- yeteneğimizin olup olmadığını -bu da bir hakikat olur- görürüz.

Gitar çalmakta yetenekli ve yeteneği olmayan iki kişi düşünelim. Birisi düzenli olarak çalışıp çabılıyor, bu konuda istekli. Diğeri ise yetenekli olduğu için kendine güveniyor ve düzenli çalışmıyor, çalışmalarını aksatıyor. Bir süre sonra beraber performans sergiliyorlar. Yetenekli olan, ciddiye almadan nasıl olsa yaparım diye güvendiği için başta duraksıyor ve devamında da aksaklıklar meydana geliyor. Diğeri istikrarlı çalışan ise duraksamadan işini yoğunlaşmış şekilde hatasız bitiriyor. Yani, yeteneksiz olsak bile çok çalışmayla enstrüman çalmayı öğrenebiliriz ama yalnızca yeteneğe güvenirse o iş olmaz.

Wassily Kandinsky, "Sanatta şart yoktur çünkü sanat özgürdür." demiştir. Buna göre yetenek şarttır da diyemeyiz. Tabii yeteneğimiz olursa bu bizim için bir avantaj olur. Örneğin, resim çizmeyi seven birisi önceki çizdikleri ile yeni çizimlerini karşılaştırırsa bir gelişme görür. Yeteneği olmayan da çizer kendini geliştirir bu da sanattır. Ama yetenekli olup kendini geliştirmekle sadece kendini geliştirmek arasındaki fark da bariz bellidir.

Bir ressamın yaptığı eserlerin güzel olmasını sadece yeteneğe bağlamak doğru değildir. Belki ulaştığı o seviyeye gelene kadar o verdiği emeği siz verseniz ondan daha güzel bile yapabilirsiniz.

Sonuç olarak “Yetenek mi çalışmak mı?” dersiniz önemli olan bu ikisini birlikte kullanmaktır. İkisi birbirini tamamlar ve böylece mükemmel olur. Sanat, yetenek ve çabanın birleşimiyle olur.

Sıla DÖNMEZ 1123-11/B

İletişim Bozuklukları ve İnsan

Gönderici ve alıcı konumundaki iki insan ya da insan grubu arasında gerçekleşen duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişine iletişim denir. İletişim, beyinden beyne gerçekleşir. Sözlü, sözsüz ve yazılı olmak üzere üç kola ayrılır.

Sözlü iletişim, insanlar arasında sözel olarak kurulan iletişim türüdür. Telefon görüşmeleri, konferanslar, toplantılar, yüz yüze yapılan görüşmeler sözlü iletişime örnek olarak verilebilir. Bu iletişim türündeki en değerli etmen yüz yüze iletişimidir. Çünkü iletişimde göz teması kurmak önemli unsurlardan biridir.

Sözlü iletişimde dikkat edilmesi gereken unsurlardan biri kullandığımız kelimelerdir. Fark etmeden karşımızdakini kırarak, incitecek sözler kullanabiliyoruz veya anlamını bilmediğimiz kelimeleri konuyla alakası olmayan bir cümlede en önde kullanıyoruz. Bu gibi durumlar iletişimde aksamalara, yanlış anlaşılmalara neden olabiliyor. Bu yüzden konuşma esnasında kullandığımız kelimeleri özenle seçmemiz gerekiyor.

İletişimin bir diğer kolu da sözsüz iletişimidir. Sözsüz iletişim, sözel olmayan yani konuşulan dilin dışındaki bir iletişim türüdür. Sözsüz iletişimde, jestler, mimikler, göz teması, işaret dili ve ben dili en önemli faktörlerdir. Günlük iletişimin büyük bir kısmı bu iletişim türüne dayanır. Sözsüz iletişim türünde hisler de rol alır. Hisler, bizim hassas yönlerimizi yansıtır.

Yazılı iletişim ise herhangi bir konuda duygu, düşünce, izlenim ve görüşlerin belli kurallara uygun olarak yazıyla iletilmesi amacıyla kullanılan iletişim türüdür. Gazete, dergi, internet siteleri, kitaplar gibi yazının hâkim olduğu şeyler örnek olarak verilebilir.

Bunlar iletişimin alt başlıklarıdır. Peki, bu kadar geniş bir kapsamı içeren iletişim nasıl oluyor da toplum içerisinde iletişimsizliğe dönüşüyor? Hangi faktörler iletişime engel oluyor? Açıkçası engel olan faktörlerin en başında teknolojinin yanlış yönde kullanımı geliyor. İnsanlar yüz yüze konuşmak, iletişim kurmak yerine bunu sosyal medyalar üzerinden görüntülü konuşarak veya mesajlaşarak hallediyorlar. Göz teması kurmadan, birbirlerine karşı duygularını yansıtamadan iletişim kuruyorlar yani aslında kurduklarını düşünüyorlar. Bunun diğer bir nedeni ise asosyallik yani bir diğer adıyla sosyal anksiyete. İnsanların kendileri hakkında sürekli bir fikirleri olduğunu düşünen bu insanlar, yalnız kalmayı tercih ederler. Bu yüzden içlerine kapanırlar ve iletişimsizlik yine devreye girer.

İletişim becerileri, iletişimde yer alan önemli faktörlerden biridir. Kişinin karşı tarafında yer alan kişi ya da kişilere etkili ve doğru bir iletişimi sağlayarak aralarında sürecek bir iletişim ilişkisi başlatan ve devam ettiren becerileri kapsar.

İletişimin asıl önemli unsuru empatidir. Empati, eş duyum ya da duygudaşlık, bir başkasının duygularını, içinde bulunduğu durum ya da davranışlarındaki motivasyonu anlamak ve içselleştirmek demektir. Kendi duygularını başka nesnelere yansıtmak anlamında da kullanılır. Empati kurmak yani kendimizi karşıımızdakiinin yerine koyup onun bakış açısıyla hayata bakmak, duygularını anlayabilmek aslında sözsüz iletişimin bir parçası sayılabilir.

Özetlemek gerekirse başkalarını ve en önemlisi kendimizi tanıyabilmemiz için iletişim hâlinde olmamız gerekir. Bu konuyu bir söz ile noktalamamız gerekirse "İnsan, dilinin altında gizlidir; konuştuğça kimliğini ve kişiliğini ele verir." diyebiliriz.